

Harri Ahonen

SUOMEN RANNIKKO- REITIT

Pohjanlahti ja Perämeri

DOCENDO

Suomen rannikkoreitit

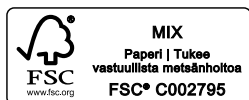
Harri Ahonen

SUOMEN RANNIKKO- REITIT

Pohjanlahti ja Perämeri

DOCENDO

Ensimmäinen painos

© Harri Ahonen ja Docendo 2026

Docendo on osa Werner Söderström Osakeyhtiötä.

Lönnrotinkatu 18 A, 00120 Helsinki

www.docendo.fi

Kansi: Tilla Larkiala / Taittopalvelu Yliveto Oy

Kannen ja kirjan kuvat: Harri Ahonen

Ulkoasu ja taitto: Taittopalvelu Yliveto Oy

ISBN 978-952-850-148-0

Painettu EU:ssa

Tuoteturvallisuusasioihin liittyvät tiedustelut:

tuotevastuu@docendo.fi

Mikolle

Sisällysluettelo

Kiitokset	14
Johdanto	17
Retkelle valmistautuminen	19
Matkaaminen	19
Yöpyminen	20
Rannikon kansallispuistot, Unescon maailmanperintökohteet, suojelualueet ja retkeilyalueet	21
Maastopyöräily	21
Melontakohteet rannikolla	23
Esteettömät reitit	25
Hyönteiset	25
Sää	25
Kirjan käyttö	27
Reittien erityispiirteet	27
Kartat ja kirjan suunnittelukartat	29
Reittikuvaukset	31

Meri-Lappi

Tornio	34
ML1 Kukkolankoski	34
ML2 Pikisaaren uimaranta	34
ML3 Heinijängän lintutorni	35
ML4 Tornion arboretum	35
ML5 Laiskanlahden uimaranta	36
ML6 Alkukarin pohjoinen lintutorni ja luontopolku	36
ML7 Alkukarin eteläinen lintutorni	37
ML8 Kuusiluoto	38
ML9 Vähä-Huituri	39
ML10 Pensaskari	39
Kemi	41
ML11 Vähä Kuivanuoro	41
ML12 Kiikeli: Snellmanin polku, Kiikelin nokka ja Kiikelin kierros	41
ML13 Mansikkanoikka	43
ML14 Meripuisto	43
ML15 Laitakari	44

ML16 Syväletto	45
ML17 Selkäsaari	45
ML18 Kavajakari	46
ML19 Ajoksen hiekkaranta	48
ML20 Ajoksen Murhaniemi	48
ML21 Veitsiluodon ympäriajo	50
ML22 Paavonkarin uimaranta	51
ML23 Paavonkarin Satamakankaan kierros ja laavu	52
ML24 Selkä-Sarvi	52
 Simo	 54
ML25 Kirnuvaara	54
ML26 Länsihiekka (Maksniemi)	54
ML27 Ruunakarin lintutorni	56
ML28 Maijakarin nokka	56
ML29 Vasankari	56
ML30 Palokari	58
ML31 Mertakosken laavu	58
ML32 Mertakosken kulttuuriluontopolku	59

Pohjois-Pohjanmaa

Oulun seutu	62
PP1 Oolannin luontopolku	62
PP2 Ryöskärinkalla	63
PP3 Merimiehen polku	63
PP4 Iin Hamina	64
PP5 Hiastinhaaran luontopolku ja lintutorni	65
PP6 Hiastinlahti	66
PP7 Karhu ja aallonmurtajan kota	66
PP8 Tangonsaari	68
PP9 Röytän luontopolku	68
PP10 Purusaari	70
PP11 Runtelin näkötorni	71
PP12 Kropsu	71
PP13 Virpiniemen uimaranta	72
PP14 Koitelinkoski	72
PP15 Letonniemen luontopolku	73
PP16 Hietasaari ja Nallikari	74
PP17 Oulun tähtitorni ja Hupisaaret	75
PP18 Pilpasuo	76
PP19 Akionlahden luontopolku	77

PP20 Varjakan saari	78
PP21 Papinkarin lintutorni	79
Hailuoto	80
PP22 Petsamon vanha laituri ja autiotupa	80
PP23 Hyypänmäen harjureitti	80
PP24 Kirkkosalmen lintutorni ja luontolava	82
PP25 Kirkkokari	83
PP26 Marjaniemen majakka ja aallonmurtaja	83
PP27 Marjaniemen esteetön reitti	84
PP28 Hannuksenlammen laavun reitti	84
PP29 Marjaniemi–Pöllä–Marjaniemi-maastopyöräilyreitti	85
PP30 Karvon pooki ja Sunijärven päivätupa -maastopyöräilyreitti	87
Liminka	89
PP31 Alakestilän Arboretum	89
PP32 Rantakylän uimaranta	90
PP33 Temmesjokisuun lintutorni	90
PP34 Virkkulan lintutorni	91
PP35 Puhkiavanperän lintutorni	91
PP36 Sannanlahden lintutorni	91
PP37 Lyhyt Joutsenreitti	92
PP38 Pitkä Joutsenreitti	93
PP39 Torikan lenkki	97
PP40 Limingan fatbike-reitti	98
Raahe ja Siikajoki	100
PP41 Varessäikkä	100
PP42 Siikajoen kotiseutumuseo	101
PP43 Tauvon hiekkasärkät	101
PP44 Kreivinsaari ja Ruukinkoski	102
PP45 Vekalan riippusilta	103
PP46 Hangasnevan luontopolku	103
PP47 Hummastinvaaran näkötorni	105
PP48 Hummastinvaaran maastopyöräilyreitti	106
PP49 Mikonkarin luontopolku	107
PP50 Metsäkirkko	108
PP51 Pitkäkarin lintutorni	108
PP52 Fantin kierros	108
PP53 Wanha Raahen	110
PP54 Tasku	110

PP55 Kalla	111
PP56 Iso-Kraaseli	112
PP57 Varvin luontopolku	112
PP58 Aittalahden lintutorni	113
 Kalajoki ja Pyhäjoki	 114
PP59 Tankokarin lintutorni	114
PP60 Ylimattila Arboretum	115
PP61 Kaukorannan kalasatama ja tonttupolku	115
PP62 Hourunkosken Koskipuisto	116
PP63 Kielosaaren luontopolku	117
PP64 Pyhäjoen penkkatiet	117
PP65 Myötätuulen reitti	119
PP66 Ämmän lintutorni	121
PP67 Äijän lintutorni	121
PP68 Vihaslahden lintutorni	121
PP69 Hiekkasärkät	122
PP70 Valkiatvedet	123
PP71 Siiponjoen luontopolku	124
PP72 Lepänen	125
PP73 Venekari	126
PP74 Kuusimällä	127
PP75 Pappilankari	127
PP76 Maakalla	129
PP77 Roiman rinki	129
PP78 Meksin luontopolku	131

Pohjanmaa

Kokkola (Keski-Pohjanmaa)	134
PO1 Ohtakarin luontopolku	134
PO2 Vattajan lintutorni	135
PO3 Vattajan hiekkaranta	135
PO4 Kalsonnokka	136
PO5 Karipolku	136
PO6 Harjukarin lintutorni	138
PO7 Hällskärin laavu	138
PO8 Trullevin luontopolku	139
PO9 Poroluoto	140
PO10 Krunni	140
PO11 Suntin ulkoilureitti ja Halkokari	141
PO12 Vanhan Kallen kinttupolku	142

PO13 Villa Elban esteetön luontopolku	143
PO14 Rummelön lintutorni	144
PO15 Tankar	144
PO16 Södra Trutklippan	145
PO17 Isokarin lintutorni	146
PO18 Laajalahti	146
PO19 Laajalahden luontopolku	147
PO20 Öjan saaristopolku	148
 Pietarsaari ja ympäristö	 152
PO21 Bosundin retkeilyreitti	152
PO22 Eugmon retkeilyreitti	154
PO23 Luoto Fiskehamn / Inre Bergskäret	157
PO24 Köpmanholmen	157
PO25 Aspegrenin puutarha	158
PO26 Koulupuisto	158
PO27 Kittholman vanha satama	158
PO28 Mäskär	159
PO29 Öarna/Öuran luontopolku	161
PO30 Fäbodan esteetön maisematasanne	163
PO31 Fäbodan lintutorni	163
PO32 Reijon reitti	163
PO33 Pikkuhiekka–Stormossen–Pikkuhiekka	165
PO34 Trollmyrsrundan	167
PO35 Andrasjön uimaranta	169
PO36 Storsandenin luontopolku	169
 Vaasa ja ympäristö	 171
PO37 Västerön vaellusreitti	171
PO38 Västerön luontopolku	174
PO39 Tottesundin Herrgårdsleden	176
PO40 Kunileden	177
PO41 Mälsorleden	178
PO42 Karikatornet-näkötorni	179
PO43 Petsmon luontopolku	180
PO44 Iskmon ympyräreitti	182
PO45 Jungsundin janareitti	183
PO46 Sommarön linnakealue	184
PO47 Kikanberget	185
PO48 Wargin kierto	186
PO49 Kvicksundin maisemapaiikka	187
PO50 Panike–Stora Segelsören(–Björkö)	188

PO51 Björkö–Stora Segelsörenin ylityslautta–Björkö	191
PO52 Bodvattnet rundt	193
PO53 Vikarskat	194
PO54 Valassaaret (Storskär)	195
PO55 Mikkelsaaret (Kummelskäret)	196
PO56 Pilvilampi	197
PO57 Vanha Vaasa	198
PO58 Vaasan eteläisen kaupunginselän ulkoilureitti	199
PO59 Risön reitti	201
PO60 Tuovilanjoen esteetön lintulava	202
PO61 Öjenin luontopolku	203
PO62 Öjbergetin näkötorni	204
PO63 Rautakauden polku	204
PO64 Bergön luontopolku	206
PO65 Moikipään luontopolku	207
Kristiinankaupunki	208
PO66 Susiluola	208
PO67 Pyhävuoren Etelävuoren kierros	209
PO68 Peruksen koski ja Storholmen	210
PO69 Sälgrundin majakka	211
PO70 Carlsro	212
PO71 Pohjoislahden lintutorni	213
PO72 Tiilitehtaanmäki-Pohjoislahti-luontopolku	213
PO73 Karhunevan lenkki	214
PO74 Kanonviken	215
PO75 Gåsgrund	216
PO76 Murgrund	217
PO77 Skaftungin röykkiöhaudat	217
PO78 Hamnfjärdenin lintutorni	218
PO79 Sidebyn havaintotorni	218
PO80 Yttergrund	219

Satakunta

Merikarvia ja Pori	222
SK1 Kasalan lintutorni	222
SK2 Kräsooran luontopolku	223
SK3 Purupakan laavu ja riippusilta	223
SK4 Piinukosken laavu ja riippusilta	224
SK5 Fartmyyrin luontopolku	225
SK6 Ouraluoto	225

SK7 Ouran saaristo/Hamskeri	226
SK8 Sälttöö	227
SK9 Reposaaren linnakepuisto	228
SK10 Levolammen polku ja Levon lintutorni	229
SK11 Yyterinsannat	229
SK12 Preiviikinlahti	229
SK13 Langouran esteetön lintulava	230
SK14 Huhtalan lintutorni	231
SK15 Leveäkarin luontotorni	231
SK16 Etelärannan luontolava	232
SK17 Kaarluodon luontotorni	233
SK18 Ooviikin luontotorni	233
 Eurajoki ja Rauma	 234
SK19 Säppi	234
SK20 Nirvon saari	236
SK21 Laitakarin satama ja uimaranta	236
SK22 Pinkjärven retkeilyalue	237
SK23 Vuojoen kartano	238
SK24 Liinmaan linnanmäki	239
SK25 Kaunissaari	240
SK26 Omenapuumaan luontopolku	241
SK27 Reksaari	243
SK28 Nurmes	244
SK29 Kylmäpihlaja	245
SK30 Kuuskajaskari	246
SK31 Santakari	247
SK32 Petäjäksen luontopolku	248
SK33 Unajan lintutornipolku	249
SK34 Sammallahdenmäen pronssikautinen hautaröykkiö	 249

Kiitokset

Kiitos Docendon joukkueelle: Harri Simolalle, Outi Karemaalle, Jorma Mahlaselle, Paula Hynyselle, Annika Backille ja Veera Tossavaiselle.

Suuret kiitokset yhteistyöstä rannikon kunnille ja kaupungeille: Tornion kaupunki, Kemin kaupunki ja Simon kunta, Hailuodon kunta, Limingan kunta, Siikajoen kunta, Pyhäjoen kunta, Visit Raahе, Kalajoen kaupunki, Kokkolan kaupunki, Pietarsaaren kaupunki, Visit Vaasa, Visit Kristiinankaupunki, Merikarvian kunta, Eurajoen kunta ja Rauman kaupunki.

Paljon kiitoksia rannikon yrityksille ja yhdistyksille: Kemin Latu ry, Villa Kauppila (Ii), VE-palvelut (Ii), Pohjolan kanootti (Haukipudas), Liminganlahden luontokeskus, metsästäjä ja kalastaja Jouni Leinonen (Raahe), Pyhäjoen Tulitaistelijat, Visit Pietarsaari, Polkuped (Moikipää), Wildoo (Kristiinankaupunki), Hotelli Yyteri, Hepostar (Rauma), tunturilatuyhdistys Kolbma, Owla ja Skandinávský Dům.

Apurahasäätiöille kuuluvat asianmukaiset kiitokset tuesta: Suomen tietokirjailijat ja Taiteen edistämiskeskus sekä Sanasto ry ja Kopiosto ry.

Kodin ja ystävien tuki ja yhteydenpito on ollut aina suureksi iloksi ja avuksi, riippumatta siitä, missä on kulkenut. Tuhannet kiitokset heille!

Johdanto

Tämän kirja lukija pitelee käsissään minun kymmenettä kirjaani. *Suomen rannikkoreitit – Pohjanlahti ja Perämeri* -kirjan valmistuminen vei kaksi vuotta. Aloitin kirjan tekemisen toukokuun lopulla vuonna 2024, jolloin ensimmäinen kirjatekomatka vei minut Tornioon. Siitä alkoi pitkä matka, jonka aikana vietin Suomen rannikkoseudulla yhteensä noin seitsemän ikimuistoista kuukautta. Viimeinen kirjantekomatka suuntautui Raumalle, jonka viimeinen kohde oli Sammalmäellä sijaitseva Unescon maailmanperintökohde.

Idea kirjaani syntyi jo varhain, kun vierailin Merilapin alueella tehdessäni *Lapin retkeilyreitit* -kirjaa. Olin päässyt venekyydillä Pensaskarin saarelle, ja siellä ollessani alkoi muodostua ajatus. Ensin punnitsin asiaa varovasti, lopulta muotoutui päätös. Olinhan tehnyt aiemmin kirjan myös Pohjois-Norjan rannikkoreiteistä, joten nyt olisi aika antaa Suomen rannikkoluonnon vastaus Norjalle.

Ja millainen vastaus siitä syntyikään! Kerrassaan upea! Olen tietokirjailijaurallani kulkenut noin 1 600 vaellus- ja retkeilyreittiä, ja sanon ilman pienintäkään kotiinpäin vetämistä, että Perämeren ja Pohjanlahden rannikolta löytyy tukuittain tuttuja ja melko tuntemattomiakin kohteita, joihin tehdyn vierailun jälkeen retkeilijä osaa asettaa Suomen rannikkoluonnon uuteen asemaan, ihan pinon päällimmäiseksi.

Kirjaa tehdessäni käytin jo aiemmista teoksista tuttua metodia. Tein reittejä jalan, pyörällä ja kajakilla kulkiessani muistiinpanoja reissuvihkooni lyijykynällä. Se on mainio työskentelymetodi, yksinkertainen, nopea ja mielikuvituksen toteuttamiseen työkaluja antava. Yksi lisäapu lyijykynän ja (kovakantisen) vihon käytössä on se, ettei siitä lopu akku eikä se ole herkkä valolle tai ole moksiskaan maahan tippumisesta. Merestäkin olen sen noukkinut muutamaan otteeseen, ja hetken auringossa kuivuttuaan se on jälleen käyttökelpoinen.

Kirjassa on mukana ottamiani valokuvia. Käytän työskennellessäni järjestelmäkameraa sekä siihen kuuluvia objektiiveja: peruslinssi, teleobjektiivi ja paparazzi. Henkilökohtainen suosikkini näistä kolmesta on teleobjektiivi, jonka piirto-omaisuudet ovat kerrassaan loistavat. Kirjassa olevilla valokuvilla on esteettinen ja toisinaan informatiivinen arvo, joka palvelee lukukokemusta. Kuvat on otettu vuosina 2024–2025.

Tietokirja jakaantuu kahteen kokonaisuuteen. Ensimmäisessä kerrotaan Suomen rannikon retkeilykulttuuriin ja -olosuhteisiin liittyvistä asioista. Monet niistä ovat varmasti tuttuja, mutta toisinaan on hyvä kerrata jokaisenoikeuksia (aiemmin jokamiehen-oikeus), suojelusäännöksiä ja sitä tosiasiaa, ettei Suomen rannikollakaan ole aina tyyni poutasää.

Kirjan alkupuolella kerrotaan myös kirjan käytöstä. Reittikuvausten otsikkorivillä on joukko symboleita, jotka kertovat reitin luonteesta. Symbolit viittaavat konkreettisiin seikkoihin ja reitin erityispiirteisiin. Konkreettiset asiat liittyvät reitin pituuteen, vaativuuteen, sen merkintään ja kulkemismuotoon. Erityisemmät seikat liittyvät sen sijaan suojelualueisiin, reitin rakennelmiin, luonnonolosuhteisiin sekä kulttuurihistoriallisesti

merkittäviin kohteisiin. Symbolit havainnollistavat reittejä ja auttavat valitsemaan sopivan retkikohteen.

Kirjan toinen ja mahdollisesti kiinnostavin kokonaisuus koskee reittikuvauksia. Niitä on kirjassa 224 kappaletta. Kirjassa olevat reittikuvaukset levittäytyvät Perämeren ja Pohjanlahden rantojen satojen kilometrien mittaiselle alueelle, jonka pohjoisin osa on Meri-Lapissa ja eteläisin Satakunnassa.

Kirjan retkikohteet on jaettu neljään päälukuun. Luvut ovat nimeltään Meri-Lappi, Pohjois-Pohjanmaa, Pohjanmaa sekä Satakunta. Pääluvut on puolestaan jaettu paikkakunnittain alalukuihin.

Kirjan jokaisen reittikuvauksen yhteydessä on kahdessa eri karttasovelluksessa testattu katuosoite, johon suuntaamalla pääsee mukavasti perille pysäköintialueelle ja/tai kyseisen reitin alkupisteeseen. Pysäköintialueet vaihtelevat hyvin paljon, osa niistä on pengerpaikkoja ja osa laajoja asfaltoituja kenttiä. Muutamien osoitteiden yhteydessä on lisäksi lyhyt ajo-ohje, sillä kaikkiin kohteisiin ei ole tarkkoja osoitetietoja.

Teen retkeilyyn liittyviä tietokirjoja omasta innosta ja halusta, jotta teidän on helpompaa astua polulle, polkea reitille tai meloa perille. Toivotan kaikille mitä mainiota matkaa Suomen rannikkoreiteille!

Tampereella 24.10.2025

Harri Ahonen

Retkelle valmistautuminen

Matkaaminen

Valtion rautatiet (VR) kuljettaa retkeilijöitä rautateitä pitkin Tornion, Kemin Oulun, Kokkolan, Pietarsaaren, Vaasan ja Porin rautatieasemille, etelästä ja pohjoisesta päivittäin, monta kertaa vuorokaudessa. Kaupunkien rautatieasemilta matkaa voi jatkaa aikataulutettujen linja-autoyhteyksien avulla lähes koko rannikon pituudelta.

VR:n kydyillä kulkiessa pyöräpaikka kannattaa varata etukäteen lipunoston yhteydessä. Linja-automatkestajien puolestaan on parasta ilmoittaa liikennöinnistä vastaavalle bussiyritykselle polkupyörän (ja muiden tilaa vievien matkatavaroiden) kuljettamisesta viimeistään

matkaa edeltävänä arkipäivänä. Liikennöitsijä saattaa periä maksun tilaa vievien tavaroiden kuljettamisesta. käytännöt vaihtelevat linja-autoyhteyksien välillä.

Lentoyhteyksiä on päivittäin Helsingistä Kemi-Tornion, Oulun ja Kokkola-Pietarsaaren lentokentille. Lentäen matkustaessa kannattaa muistaa, että kentiltä on tavallisesti pitkä matka retkikohteisiin. Mahdolliset taksi- ja autovaraukset kannattaa tehdä etukäteen.

Suomen maantiet ovat yleisesti ottaen hyväkuntoisia, joskin pienemmille ja runsasnumeroisille teille kääntyessä tien kunto voi muuttua nopeastikin, erityisesti neli- ja viisnumeroisilla teillä, joiden

kunnossa on suurempi vaihteluväli. Pienemmät tiet voivat olla kehnommassa kunnossa keväällä ja alkukesästä kelirikon aikaan.

Autolla liikuttaessa kannattaa ottaa huomioon keskinopeus, joka on tiestä ja liikenteestä riippuen noin 50–90 km/h. Kapeilla hiekkateillä keskinopeus voi olla vielä alhaisempi. Maltti on hyvä matkakaveri liikenteessä.

Retkikohteet sijaitsevat toisinaan kaukana pääteiltä, ja niihin matkatessa ajetaan erikuntoisia hiekkateitä. Reittikuvausten yhteydessä on mukana retkikohteiden osoitteet, joiden avulla löytää perille. Muutaman reittikuvausten yhteydessä on lisäohjeita perille pääsemiseksi, jos lopullisella kohteella ei ole tarkkaa osoitetietoa.

Usea kirjan reitti sijaitsee paikkakuntien tai julkisen liikenteen pysähdyspaikkojen välittömässä läheisyydessä tai kohtuullisen pyöräilymatkan päässä niistä. Tässä avautuu uudenlainen retkeily-

kokemus, jossa voi yhdistää (maasto-) pyöräilyn ja patikoinnin, sillä vaikka itse retkeilykohdetta ei jostain syystä voisi osin tai kokonaan pyöräillä, pääsee alkupisteeseen kuitenkin pyörän kyydillä. Tällainen liikkumistapa poistaa luonnollisesti kaikki mahdolliset pysäköintiin liittyvät ongelmat.

Yöpyminen

Suomen länsirannikolla on paljon erilaisia mahdollisuuksia yöpyä. Kaikille löytyy omannäköisensä ja miellyttävä yöpymispaikka. Yöpymispaikkojen saatavuus vaihtelee paikallisesti ja ajallisesti. Rannikon isompien kaupunkien sekä laajempien matkailukeskusten yöpymiskapasiteetti on lavea, ja niistä löytää yöpymispaikan helposti. Näiden ulkopuolella tarjonta on tavallisesti vähäisempää, ja siksi näihin paikkoihin kannattaa tehdä etukäteistiedusteluja.

Seuraa meren kohinan kutsua ja lähde retkelle pitkin Suomen kuvankaunista länsirannikkoa

Suomen länsirannikko on pullollaan upeita retkeily-
reittejä, joiden varrella pääsee nauttimaan aimo annok-
sen ihastuttavaa merellistä tunnelmaa ja rannikko-
maisemia.

Kirja kuvaa yksityiskohtaisesti ja ammattilaisen
kokemuksella 224 eri pituista reittiä, parin kilometrin
maisematunnelmoinneista koko päivän retkiin asti.
Kirjan reitit vievät paikoin rantahietikolta hieman
syvemmälle sisämaahankin. Matkaa käydään niin jal-
kaisin, maastopyörällä kuin meloen. Kirjasta löytyy
reittejä kaiken tasoisille retkeilijöille.

79.4

Kansi: Tilla Larkiala /
Taittopalvelu Yliveto Oy
Kannen kuva: Harri Ahonen

DOCENDO

www.docendo.fi

ISBN 978-952-850-148-0

